

Podkladová data pro zpracování ANALÝZY POTŘEB V ÚZEMÍ

B) Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, ICT kompetence a Rozvoj škol jako center celoživotního učení

1. Charakteristika podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, ICT kompetence a Rozvoje škol jako center celoživotního učení

- ✓ **Odborné vzdělávání je nemyslitelné bez kontaktu se světem práce** co zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními potřebami trhu práce.
- ✓ Existují výrazné odlišnosti v možnostech a způsobech spolupráce jsou mezi obory, regionálně, v rámci jednoho oboru, v přístupu jednotlivých zaměstnavatelů.
- ✓ **Spolupráce škol a zaměstnavatelů má velké množství forem a podob**, od poskytnutí vybavení pomůckami a materiálem, přes ad hoc exkurze, přednášky, až po realizaci odborného výcviku na pracovišti, stáží učitelů, aktivní participaci na závěrečné zkoušce, společný nábor, tvorbu profilu absolventa a ŠVP .
- ✓ **Informační gramotnost je trvale vnímána jako komplex dovedností nezbytných pro úspěšné zapojení se do současné společnosti**
- ✓ **Informační gramotnost je schopnost:**
  - identifikovat a specifikovat potřebu informací v problémové situaci,
  - najít, získat, posoudit a vhodně použít informace s přihlédnutím k jejich charakteru a obsahu,
  - zpracovat informace a využít je k znázornění (modelování) problému,
  - používat vhodné pracovní postupy (algoritmy) při efektivním řešení problémů,
  - účinně spolupracovat v procesu získávání a zpracování informací s ostatními,
  - vhodným způsobem informace i výsledky práce prezentovat a sdílet,
  - při práci dodržovat etická pravidla, zásady bezpečnosti a právní normy,
  - to vše s využitím potenciálu digitálních technologií za účelem dosažení osobních, sociálních a vzdělávacích cílů.

- ✓ Další vzdělávání (DV) je obvykle definováno jako **vzdělávání v dospělém věku**. Od počátečního vzdělávání, které probíhá od dětství, je většinou odděleno vstupem na trh práce nebo jinou formou časového odstupe od ukončení počátečního vzdělání.
- ✓ Cílem v oblasti dalšího vzdělávání je o **vytvoření fungujícího systému odpovídajícího potřebám dynamicky se proměňující znalostní společnosti a trhu práce**.
- ✓ V tomto procesu je zásadní aktivita jednotlivce, který se musí chtít **vzdělávat po celý život a musí aktivně vyhledávat příležitosti ke svému rozvoji** v době, která je charakterizovaná neustálými změnami. Získané vzdělání začne zastarávat v okamžiku, kdy občan opustí školu či jinou vzdělávací instituci. Z hlediska možnosti každého člověka je prožít kvalitní život a pochopit, že změna není hrozba, ale příležitost, je celoživotní učení a vzdělávání jedním z klíčových témat současnosti.

2. Použité dokumenty

Národní úroveň

- ✓ Dotazníkové šetření NÚV
- ✓ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020
- ✓ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014
- ✓ Uplatnění absolventů na trhu práce 2014

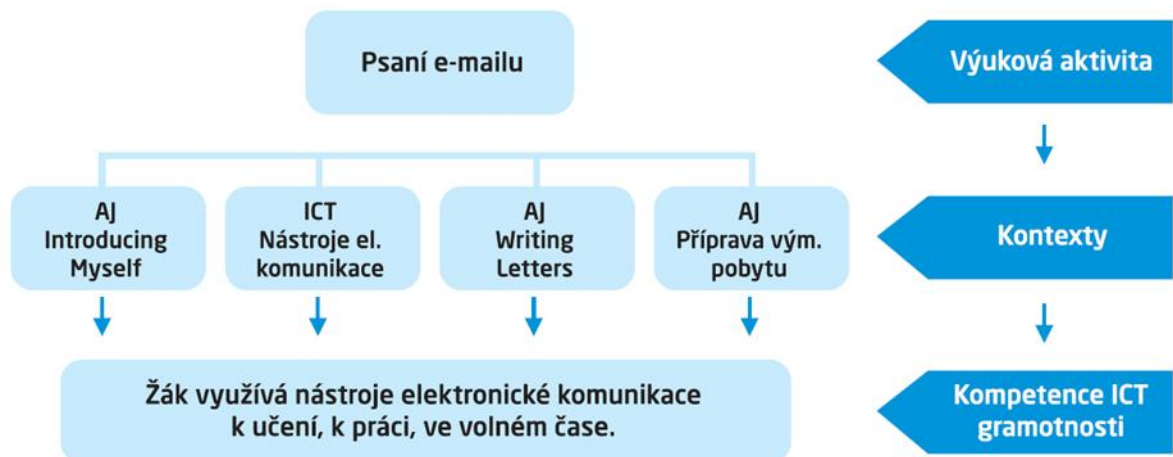
Krajská úroveň

- ✓ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2016-2020
- ✓ Analýza potřeb Ústeckého kraje v oblasti vzdělávání
- ✓ Regionální inovační strategie Ústeckého kraje
- ✓ Studie proveditelnosti na popularizaci přírodovědných a technických oborů v ÚK
- ✓ Průzkum trhu výzkumných a vývojových potřeb podnikatelských subjektu v Ústeckém kraji
- ✓ Posouzení spolupráce mezi středními školami Ústeckého kraje a podnikatelským sektorem

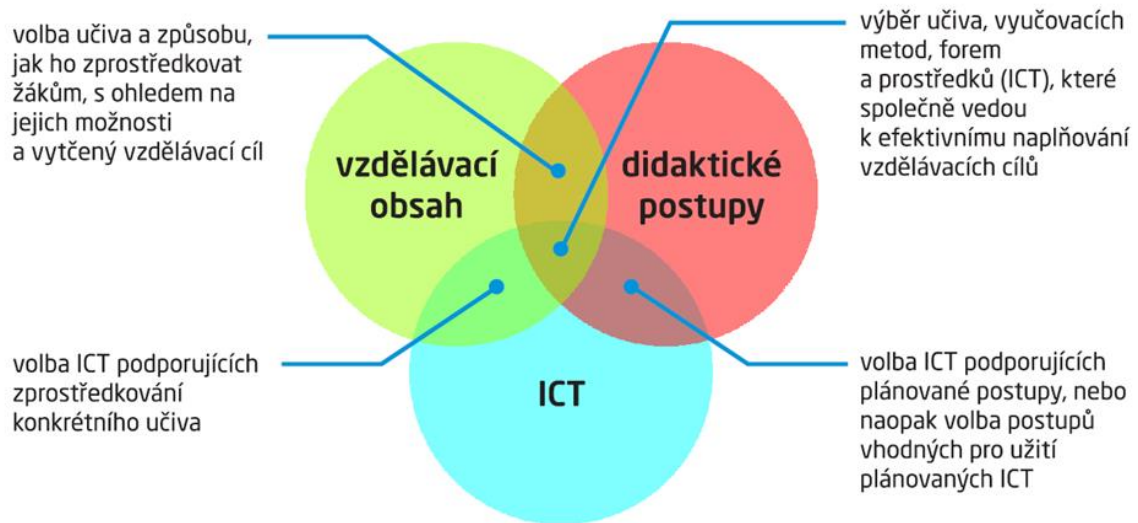
3. Problematika na národní úrovni

- ✓ Preference charakteru dovedností podle činností - **v různých oborech jsou různě preferovány klíčové a profesní dovednosti**. U technických činností však významně převažují profesní.
- ✓ Zcela nezbytné kompetence **vyučených** pracovníků pro zaměstnavatele kvartérního sektoru – více než 40% - čtení a porozumění pracovním instrukcím, ochota se učit a nést zodpovědnost
- ✓ Zcela nezbytné kompetence **pracovníků a maturitou** pro zaměstnavatele kvartérního sektoru – více než 60% - čtení a porozumění pracovním instrukcím, ochota se učit a nést zodpovědnost + komunikační schopnosti
- ✓ Zcela nezbytné kompetence **pracovníků v VŠ** pro zaměstnavatele kvartérního sektoru – více než 80% - čtení a porozumění pracovním instrukcím, ochota se učit a nést zodpovědnost + komunikační schopnosti + schopnost řešit problém
- ✓ Informační gramotnost je **znalost technologií, jejich fungování a použitelnosti ve vzdělávání i reálném životě, a rozvoji kompetencí žáků k jejich používání**.

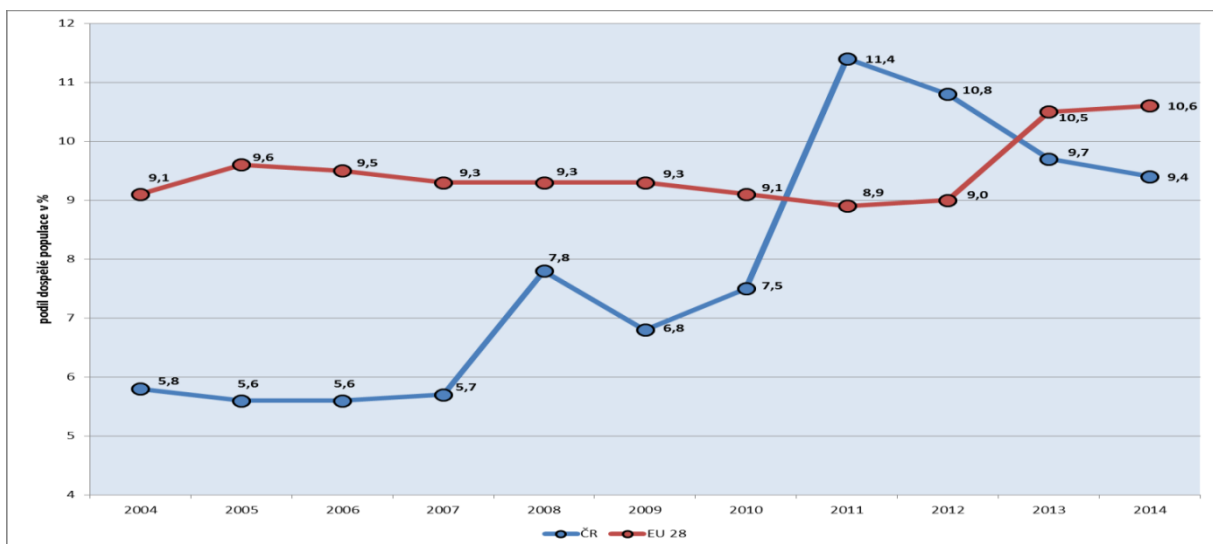
Obr.: Dílčí schéma budování ICT gramotnosti

Obr.: Model integrace ICT do výuky

Graf: Podíl dospělé populace na dalším vzdělávání v letech 2004–2014

Zdroj dat: EUROSTAT

- ✓ Od roku 2012-2014 došlo k poklesu účasti v dalším vzdělávání na 9,4 %, čímž se **ČR opět dostala pod průměr 28 členských zemí EU**, který naopak v posledních letech stoupl na 10,6 %.
- ✓ **Demografický vývoj**, který s sebou přinesl pokles žáků na středních školách nejen v technických oborech
- ✓ **Pokles zaměstnanosti** v oboru způsobený odchodem starších pracovníků do důchodu
- ✓ Vzdělávání učitelů v oblasti rozvoje informační gramotnosti **neodráží v plné míře potřeby rozvoje informační gramotnosti**

4. Specifické problémy a potřeby Ústeckého kraje

Problémy a potřeby definované ve Studii proveditelnosti

- ✓ **Nedostatek kvalifikovaných odborníků se projevuje i na středoškolských pozicích,** protože ze středních technických škol z různých důvodů vycházejí absolventi, jejichž připravenost nastoupit do firem je nedostatečná jak z hlediska odborného, tak z hlediska motivace.
- ✓ **Nedostatečná kvalita absolventů se projevuje jednak jejich malou znalostí praxe,** ale některé výsledky průzkumů ukazují, že absolventi jsou příliš specializovaní a chybí jim obecné vědní či technologické základy, takže je pro ně obtížné si specializaci rozšiřovat a doplňovat, což je nutný požadavek ve většině inovujících podniků

Klady spolupráce se zaměstnavateli dle Průzkumu trhu výzkumných a vývojových potřeb podnikatelských subjektů v ÚK

- ✓ **Nabytí praxe/odbornosti pro budoucí zaměstnání žáků** - největším pozitivem spolupráce je seznámení žáků s reálným prostředím potenciálních zaměstnavatelů formou exkurzí a odborných výcviků (praxí) a získání aktuálních odborných informací, umožnění si nácviku a ověření si nabytých zkušeností v praxi.
- ✓ **Seznámení žáků s novými technologiemi** - žáci při svých odborných výcvicích poznávají moderní technologie, které není možné při běžné výuce ve škole využívat. Seznámení se s těmito technologiemi a pokroky umožní žákovi, aby využil svých teoretických znalostí na skutečných zařízeních a nikoliv pouze modelově.
- ✓ **Získání a rozvíjení individuální zodpovědnosti a sebevědomí žáků** - žáci si při svých odborných výcvicích osvojují nové pracovní i životní návyky – např. brzké vstávání do práce, kolektivní spolupráci, výdělků za produktivní práci apod. Rozvíjí tak své individuální zodpovědnosti a v případě úspěchu si zvyšují své sebevědomí.
- ✓ **Získání přehledu o nabídkách firem v okolí žákova bydliště** - při zajišťování odborného výcviku a výběru spolupracujícího subjektu získávají žáci informace o subjektech z okolí jejich bydliště, které pro ně nabízejí uplatnění.

- ✓ **Zdokonalení se v cizích jazycích** - některé ze škol spolupracují i se subjekty ze zahraničí, což pro žáky představuje velkou výhodu při zdokonalování se v cizích jazycích v přirozených podmínkách.
- ✓ **Získání pracovní nabídky po absolvování školy** - pokud jsou firmy se žáky spokojeny, nalézají u nich žáci po dostudování pracovní uplatnění.
- ✓ **Finanční a věcné dary pro školy** - velmi často dochází také k tomu, že spolupracující subjekt školu podporuje i finančními nebo věcnými dary.
- ✓ **Vzájemná spolupráce při vzniku a modifikaci vzdělávacích plánů** - někteří mentoři jsou se školou spojeni natolik, že se z nich stali supervizoři při tvorbě školních vzdělávacích plánů pro různé obory vzdělávání tak, aby odpovídaly jejich reálným potřebám.

Zápory spolupráce se zaměstnavateli dle Průzkumu trhu výzkumných a vývojových potřeb podnikatelských subjektů v ÚK

- ✓ **Motoricky stejné činnosti žáků při odborném výcviku** - častým negativem, se kterým se školy setkávají, je neodborná a motoricky stejná činnost, kterou se žáci při svých odborných výcvicích zabírají. Ta se po nějaké době stává demotivující a je s ní spojena neochota žáků se těchto výcviků účastnit.
- ✓ **Žáci jako levná pracovní síla** - někdy se také stává, že jsou žáci využíváni jako levné pracovní síly použitelné na cokoliv, edukativní efekt tak bývá až druhotný a práce je neohodnocena. S tím taktéž souvisí nízká nebo vůbec žádná motivace žáků.
- ✓ **Nezájem o romské žáky** - školy také uvedly, že se již mnohokrát setkaly s nezájmem o romské žáky.

Bariéry spolupráce se zaměstnavateli dle Průzkumu trhu výzkumných a vývojových potřeb podnikatelských subjektů v ÚK

- ✓ **Absence legislativy** - největší bariérou pro spolupráci mezi školou a firmou je absence legislativy. Školy postrádají legislativní podmínky, které by zaujaly organizace v přijímání žáků na praxi. S tím je spojena otázka nákladové a časové náročnosti např. se zdravotními prohlídkami žáků podle kategorizace pracovišť, pojištění odpovědnosti za škodu, vybavení ochrannými pomůckami, pojištění pro pracovní úrazy či nedořešené úhrady spojené s mentorským vedením.

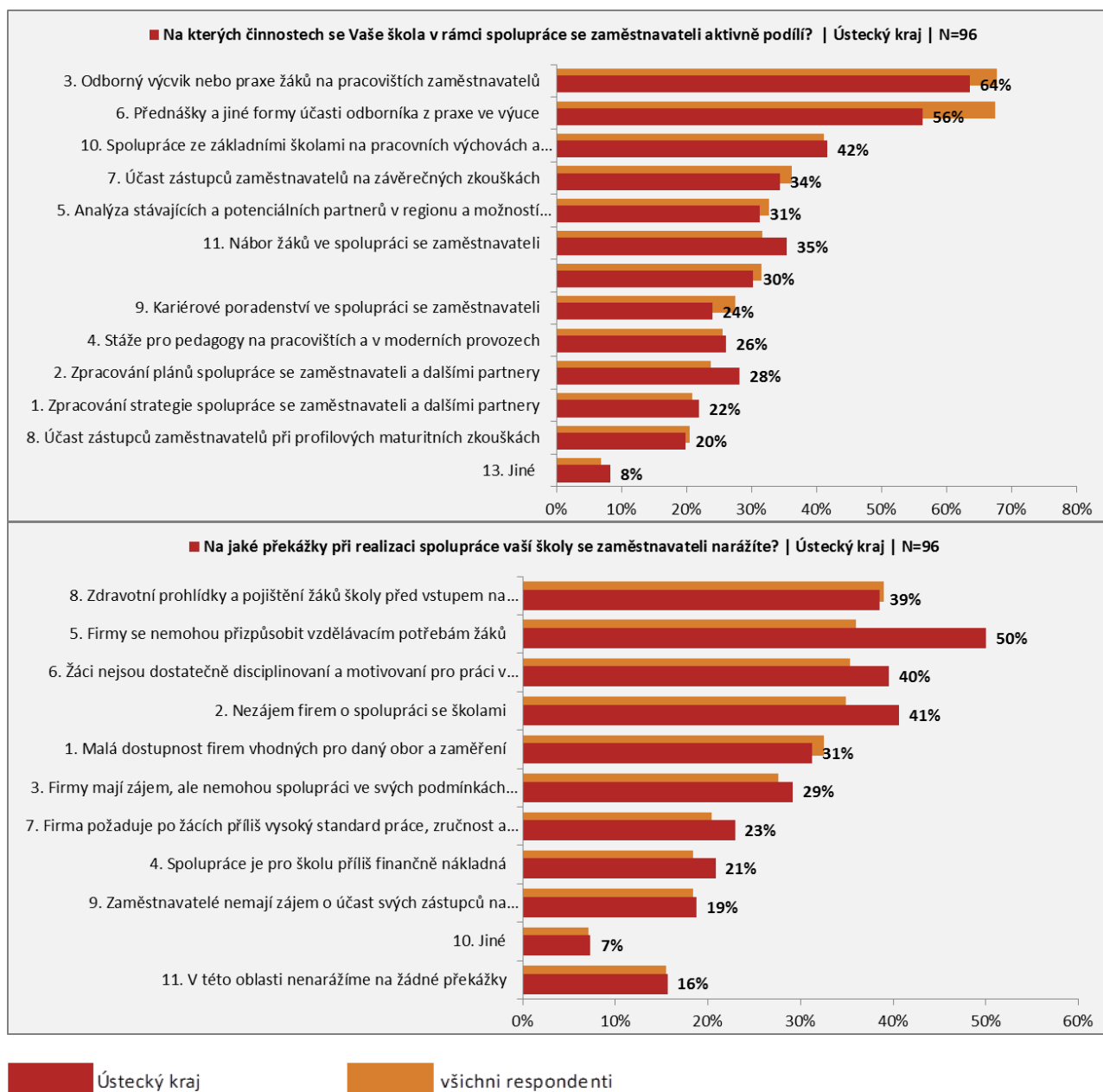
- ✓ **Podmínky bezpečnosti práce** - školy se často setkávají s problémy s uplatnitelností žáků nižších ročníků, jelikož praxe bývá zpravidla jen pro zletilé. I tuto skutečnost by pomohla vyřešit úprava legislativy.
- ✓ **Nepřiměřené požadavky na samostatnost žáků** - od žáků je často vyžadována samostatná práce bez mentora, což není reálné.
- ✓ **Větší zatížení mentorů bez dalšího ohodnocení** - potenciál žáků často nebývá využit, jelikož ze strany mentorů, kteří by se žákům věnovali a přiblížili jim fungování a politiku jejich společnosti, je nedostatečný nebo málo aktivní zájem. Tento problém je způsoben nízkým nebo někdy i žádným finančním ohodnocením. Žáci se tak naplno nemohou zapojit do pracovního procesu.

Tabulka: Přehled kladů, záporů a bariér spolupráce škol s podnikatelskými subjekty

KLADY	ZÁPORY	BARIÉRY
Seznámení žáků s novými technologiemi	Motoricky stejné činnosti žáků při odborném výcviku, které se stávají po nějaké době demotivující	Absence legislativy
Nabytí praxe/odbornosti pro budoucí zaměstnání žáků	Žáci jako levná pracovní síla	Uplatnitelnost žáků nižších ročníků (podmínky bezpečnosti práce)
Získání a rozvíjení individuální zodpovědnosti a sebevědomí žáků vč. nabytí pracovních návyků	Nezájem o romské žáky	Nepřiměřené požadavky na samostatnost žáků
Získání přehledu o nabídkách firem v okolí žákova bydliště		Větší zatížení mentorů bez dalšího ohodnocení
Zdokonalení se v cizích jazycích v případě spolupráce se zahraničním subjektem		
Finanční a věcné dary subjektů školám		
Vzájemná spolupráce při vzniku a modifikaci vzdělávacích plánů		

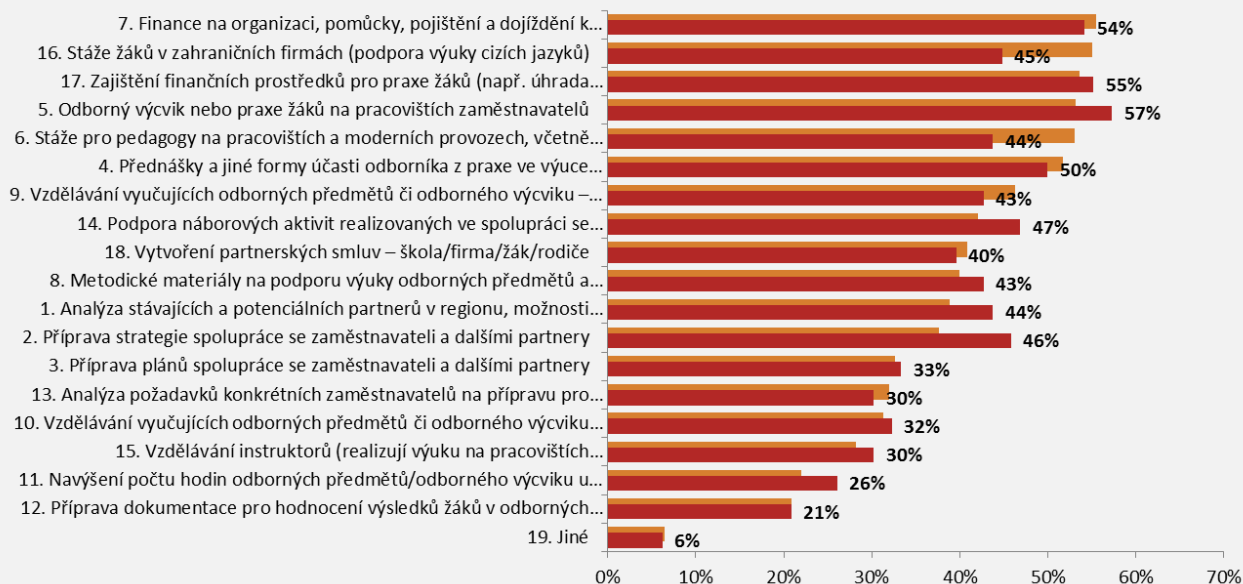
6. Výsledky šetření NÚV na středních školách

V prosinci 2015 až lednu 2016 proběhlo šetření NÚV na všech středních školách. Z ÚK se zapojilo 96 z 98 škol. Kdy jedna striktně zapojení odmítla a druhá byla před ukončením činnosti. V oblasti **Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, ICT kompetence a Rozvoj škol jako center celoživotního učení** to vidí ředitelé ústeckých středních škol takto:

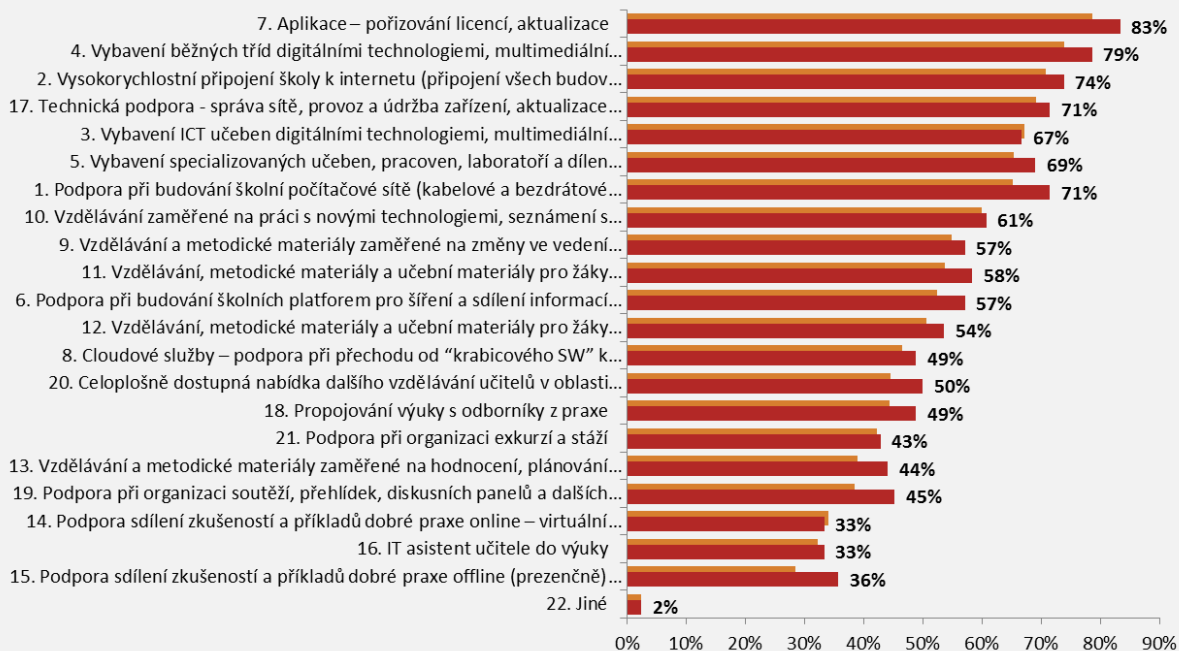

■ Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle ve spolupráci vaší školy se zaměstnavateli? | Ústecký kraj | N=96

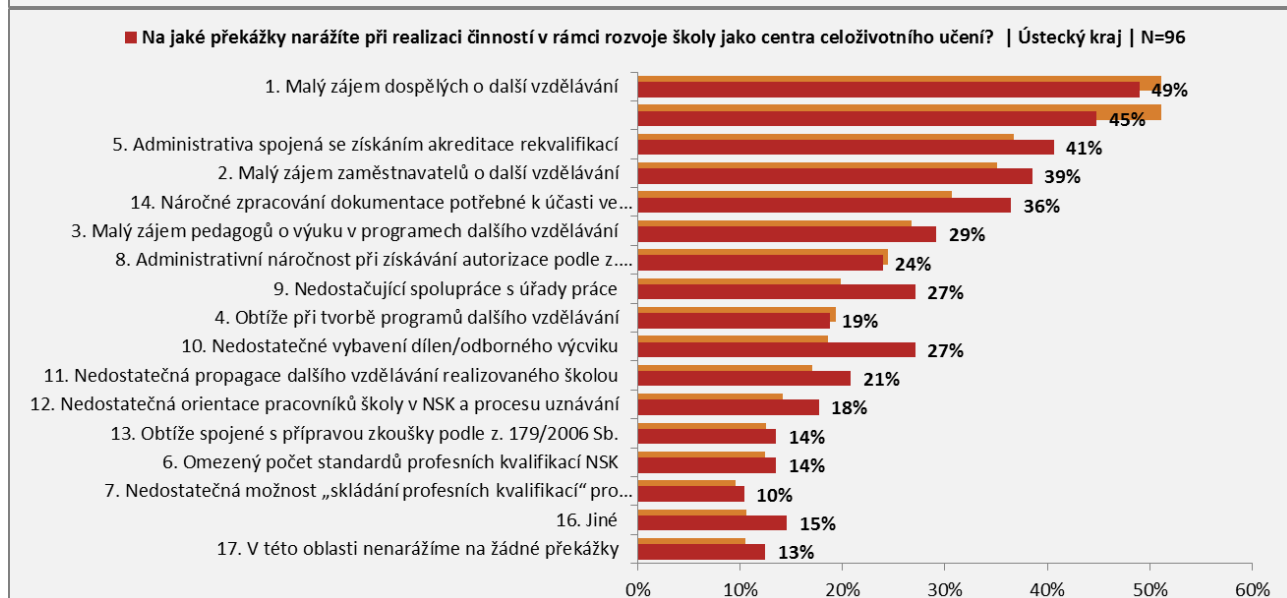
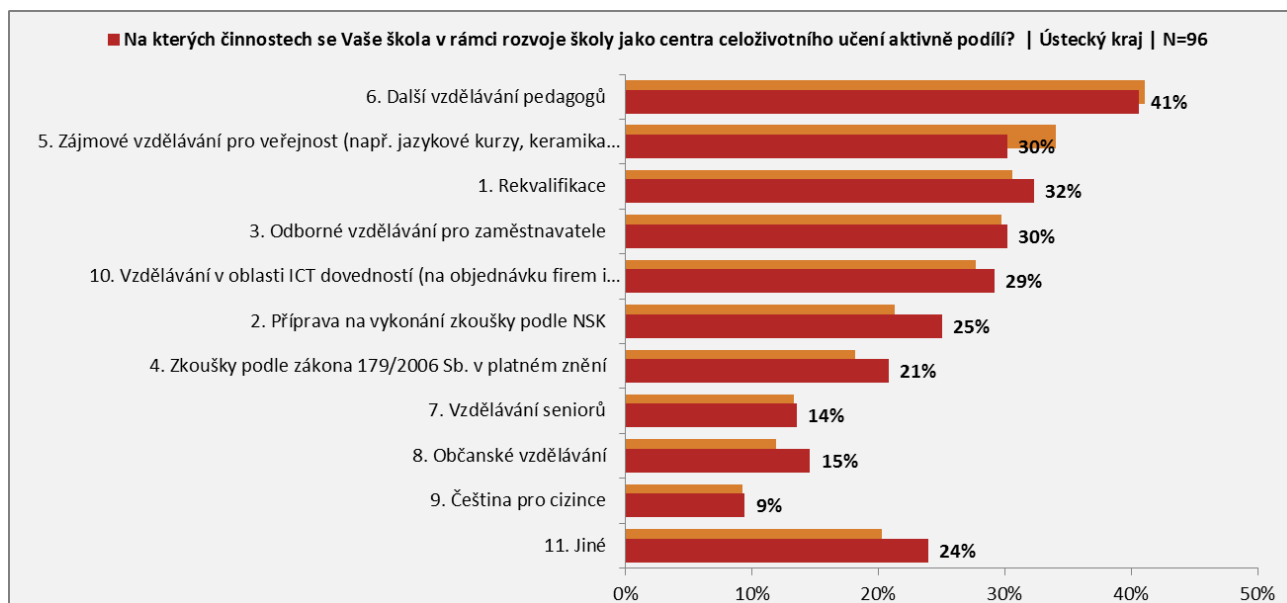

■ Jaká opatření by pomohla Vaší škole k dosažení Vámi zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol)? | Ústecký kraj | N=84

Ústecký kraj

všichni respondenti

Ústecký kraj

všichni respondenti